

ЈАВНОТУЖИЛАЧКИ ПРИРУЧНИК

Издавач:

Удружење јавних тужилаца и
заменика јавних тужилаца Србије
Грачаничка 18, Београд
www.uts.org.rs

За издавача:

Александар Милосављевић

Рецензија:

Проф. др Милан Шкулић

Лектор и коректор:

Нада Сибинчић, проф. и Весна Комар

Тираж: 750

Припрема и прелом текста:

Синиша Лекић

Штампа:

АТЦ, Београд

Израду „Јавног тужилачког приручника“ финансијски и стручно помогао је

GENIVAR

uOttawa

Канадски пројекат реформе правосудја у Србији

Пројекат финансира Влада Канаде кроз Канадску агенцију за међународни развој
(CIDA)

Реализује га Конзорцијум GENIVAR- Универзитет у Отави

*Уредници и аутори посебно се захваљују на разумевању и подршци пријатељима Удружења јавних тужилаца и заменика јавних тужилаца Србије:
Изабу, Најаши и Жоржу*

Аутори другої издања:

Др Горан Илић
Војкан Ацић
Проф. др Станко Бејатовић
Мр Јасмина Киурски
Маја Стефановић
Верица Трнинић
Светлана Ненадић
Мр Марина Матић

Рецензент другої издања:

Проф. др Милан Шкулић

Аутори првої издања:

Др Горан Илић
Горан Јовановић
Проф. др Станко Бејатовић
Др Љубомир Прелић
Данило Суботић
Златко Шуловић
Данијела Трајковић
Маја Стефановић
Верица Трнинић
Светлана Ненадић
Љиљана Николић
Мр Марина Матић
Марко Јовановић

Рецензент првої издања:

Слободан Радовановић
Мр Јасмина Киурски
Проф. др Војислав Ђурђић
Проф. др Милан Шкулић

Консуланти на пројекту:

Драгана Лукић

Уредници другої издања:

Др Горан Илић
Данило Суботић

Уредници првої издања:

Проф. др Станко Бејатовић
Др Горан Илић
Данило Суботић

ЈАВНОТУЖИЛАЧКИ ПРИРУЧНИК

Друго измењено и допуњено издање

2009.

УДРУЖЕЊЕ ЈАВНИХ ТУЖИЛАЦА
И ЗАМЕНИКА ЈАВНИХ ТУЖИЛАЦА СРБИЈЕ

САДРЖАЈ

Предговор.....	9
Рецензија Приручника	11
УВОД.....	17
Општа разматрања о јавном тужилаштву Србије	19
Кратак приказ историјског развоја и организације јавног тужилаштва у Србији.....	24
Јавнотужилачка управа.....	31
ЈАВНИ ТУЖИЛАЦ И КРИВИЧНИ ПОСТУПАК	85
Јавно тужилаштво и кривична ствар	87
Кривична пријава и поступање јавног тужиоца по кривичној пријави	103
Истрага и јавни тужилац	149
Оптужни акти јавног тужиоца	176
Обавезно упутство о примени и закључењу Споразума о признању кривице.....	215
Главни претрес и процесни положај јавног тужиоца	245
Редовни и ванредни правни лекови и јавни тужилац	257
Јавно тужилаштво и лице оштећено кривичним делом	305
Јавно тужилаштво и извршни кривични поступак	312
Јавно тужилаштво и малолетничка делинквенција	316
Јавно тужилаштво и међународна кривичноправна помоћ.....	347
Закон о одузимању имовине проистекле из кривичног дела и овлашћења јавног тужиоца	402
Поступање јавног тужиоца по Закону о одговорности правних лица за кривична дела	420
ЈАВНИ ТУЖИЛАЦ И ДРУГИ КАЗНЕНИ ПОСТУПЦИ	449
Поступање јавног тужиоца у поступку за гоњење привредних преступа	451
Улога јавног тужиоца у прекршајном поступку	492
УЛОГА ЈАВНОГ ТУЖИОЦА ИЗВАН КАЗНЕНИХ ПОСТУПАКА	509
Овлашћења јавног тужиоца изван казнених поступака	511
ПРОФЕСИОНАЛНЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ ПРИПАДНИКА ЈАВНОТУЖИЛАЧКЕ ПРОФЕСИЈЕ И ОДНОС ТУЖИЛАШТВА И ЈАВНОСТИ	547
Професионалне карактеристике припадника јавног тужилаштва и њихов утицај на ефикасност рада.....	549
Позиција жртве у кривичном поступку	575

Напомена уз II издање

Ново измењено и допуњено издање представља резултат потребе да се претходно издање допуни деловима који се односе на новоусвојено законе: Закон о одговорности правних лица за кривична дела, Закон о одузимању имовине проистекле из кривичног дела, Закон о међународној кривичноправној помоћи, као и измене Законика о кривичном поступку уз посебан осврт на споразум о признању кривице. Посебан акценат је стављен и на положај жртве у кривичном поступку, како би се избегла секундарана виктимизација током кривичног поступка. Такође, измењен је и део који се односи на улогу тужиоца у прекршајном поступку, у складу са новим Законом о прекршајима и успостављањем прекршајних судова. Измене које се односе на кривични поступак обележене су вертикалном линијом са леве, односно десне стране текста.

Београд, децембар 2009.

Уредници

Уредници и ђирепеђивачи другој издања:

др Горан Илић и Данило Суботић

Уредници и ђирепеђивачи ђрвој издања:

Проф. др Станко Бејатовић, др Горан Илић и Данило Суботић

Ауђиори делова Јавнојђужилачкој ђриручника:

Др Горан Илић (јавни тужилац Правог општинског јавног тужилаштва у Београду): Општа разматрања о јавном тужилаштву Србије, Кратак приказ историјског развоја и организације јавног тужилаштва у Србији, измене поглавља Јавни тужилац и кривични поступак према Закону о изменама и допунама Законика о кривичном поступку (Сл. Гласник 79/2009).

Горан Јовановић (секретар Републичког јавног тужилаштва) и **Верица Трнинић** (виша тужилачка сарадница): Јавнотужилачка управа.

Проф. др Станко Бејатовић (декан Правног факултета у Крагујевцу): Јавно тужилаштво и преткривични поступак, Јавно тужилаштво и лице оштећено кривичним делом; Јавно тужилаштво и извршни кривични поступак; Јавно тужилаштво и међународна кривичноправна помоћ.

Др Љубомир Прелић (заменик Републичког јавног тужиоца): Кривична пријава и поступање јавног тужиоца по кривичној пријави; Јавно тужилаштво и малолетничка делинквенција.

Данило Суботић (заменик Републичког јавног тужиоца у пензији): Главни претрес и процесни положај јавног тужиоца, Редовни и ванредни правни лекови и јавни тужилац.

Златко Шуловић (јавни тужилац Окружног јавног тужилаштва у Валеу): Истрага и јавни тужилац.

Мр Јасмина Киурски (заменица Републичког јавног тужиоца): Споразум о признању кривице.

Данијела Трајковић (јавна тужитељка Општинског јавног тужилаштва у Сурдулици) и **др Горан Илић**: Оптужни акти јавног тужиоца.

Војкан Адић (виши тужилачки сарадник) и **др Горан Илић**: Закон о одузимању имовине проистекле из кривичног дела и овлашћења јавног тужиоца.

Маја Стефановић (заменица Републичког јавног тужиоца): Поступање јавног тужиоца по закону о одговорности правних лица за кривична дела, Поступање јавног тужиоца у поступку за гоњење привредних преступа.

Верица Трнинић, Светлана Ненадић и Мр Марина Матић: Улога јавног тужиоца у прекршајном поступку.

Љиљана Николић (заменица Републичког јавног тужиоца): Овлашћења јавног тужиоца изван казних поступака.

Мр Марина Матић, др Горан Илић, Верица Трнинић и Светлана Ненадић: Јавно тужилаштво и јавност.

Мр Марина Матић и Марко Јовановић: Професионалне карактеристике припадника јавног тужилаштва и њихов утицај на ефикасност рада. Примере из судске и тужилачке праксе одабрали и приредили:

Вања Мацановић (адвокаткиња) и **мр Тања Игњатовић:** Позиција жртве у кривичном поступку.

Борка Јовановић (заменица Окружног јавног тужиоца у Сремској Митровици), **Радован Лазић** (јавни тужилац Општинског јавног тужилаштва у Бачкој Тополи), **Вељко Ракић** (заменик Другог општинског јавног тужиоца у Београду) и **Светлана Ненадић.**

Рецензент издања: Милан Шкулић (ванредни професор Правног факултета у Београду).

Консултант на пројекту: Драгана Лукић

Предговор

Један од кључних субјеката на пољу борбе против криминалитета јесте јавно тужилаштво. Заједно са полицијом оно се налази у првим редовима борбе против криминала тако да од ефикасности рада тужилаштва, у доброј мери, зависи и ефикасност кривичног поступка. Утицај јавног тужилаштва на ефикасност кривичног поступка посредно се одражава и на успешност остваривања циљева криминалне политике, тако да долазимо до каузалне повезаности између ефикасности деловања јавног тужилаштва и остваривања криминалне политике посебно код тешких облика криминалитета.

Када смо већ евидентирали значај ефикасности рада јавног тужилаштва ваљало би се позабавити предусловима за ефикасно деловање тужилаца. Један од предуслова за ефикасно практично деловање носилаца јавнотужилачких овлашћења јесте адекватна примена законских норми и уједначеност њиховог поступања. У прошлости неретко то није био случај и у вези са тим можемо да закључимо да су бројни узроци доводили до таквог стања. Међу узроцима, значајно место заузимају прилике у нашем кривичном (посебно кривично процесном) законодавству, као и прилике везане за правосудно организационо законодавство. Какво је онда стање кривичног и организационог законодавства? Пре свега, ова законодавства одликује нормативна нестабилност и међусобна неуједначеност. Илустрације ради довољно је истаћи само бројне дилеме присутне у вези са „важећим“ текстом Законика о кривичном поступку или чињеницу да је почетак примене сета правосудних закона донетог 2001. године више пута одлаган и да је и овог тренутка неизвесно када ће и да ли ће ти закони уопште да буду примењивани. Имајући у виду изнесене карактеристике кривичног и организационог законодавства јасно је да је њихова правилна примена у доброј мери отежана. Мотивисани жељом да, олакшамо примену кривичног и организационог законодавства одлучили смо да приредимо Приручник за јавне тужиоце и да тако омогућимо реализацију три циља који се истовремено постављају и као захтеви правилног функционисања јавног тужилаштва, а то су: адекватна примена законских норми, што већи степен уједначености у примени законских норми на целом простору Републике Србије, кориговање тужилачке праксе и поступања у ситуацији када је постојећа пракса препрека делотворности тужилаштва. Дубоко свесни чињенице да практична реализација ова три захтева, у првом реду, зависи од стручности носилаца јавнотужилачких овлашћења аутори тог Приручника су одлучили да сачине текстове и на тај начин дају свој допринос стварању предуслова за што потпунију и практичну реализацију поменутих захтева.

У жељи да испунимо очекивања будућих корисника овог приручника, у њему су обрађена она питања која заузимају највише простора у свакодневном раду носилаца јавнотужилачких овлашћења, и то са два аспекта. Са аспекта њиховог нормативног регулисања и са аспекта њихове практичне примене. У овом приручнику, уз поједине законске одредбе наведена су и кратка и најнеопходнија објашњења и дати су кратки коментари да је указивано на разлоге озакоњења појединих решења, као и да су наведене актуелне судске одлуке. У жељи да у што већој мери олакшамо поступак примене појединих законских норми, на крају сваког поглавља – дела овог приручника налазе се и обрасци тужилачких аката.

На крају предговора истичемо и чињеницу да је архитектоника овог приручника прилагођена њеним циљевима и предмету.

Искрено се надамо да ће с обзиром на садржај овог приручника задовољити потребе својих корисника и да ће бити незаобилазна стручна литература сваког носиоца јавнотужилачке функције у Републици Србији. У још искренијем очекивању да ће наша надања бити испуњена, захваљујемо се свима који су учествовали у раду на овом приручнику, а посебну захвалност изражавамо *Канадском пројекту за реформу правосуђа* у Републици Србији, без чије подршке и сарадње овај приручник не би угледао светлост дана

У Београду, јул 2008. године

Проф. др Станко БЕЈАТОВИЋ
Др Горан ИЛИЋ

